

עפ"ג 18065/06/15 - מדינת ישראל נגד י' ש'

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
עפ"ג 18065-06-15 מדינת ישראל נ' ש'(אסיר) 08 אוקטובר 2015
בפני הרכב כב' השופטים:
השופט יגאל גריל, שופט בכיר [אב"ד]
השופטת שושנה שטמר, שופטת בכירה
השופטת ברכה בר-זיו
המערכת
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)
ע"י ב"כ עו"ד גב' ירין שגב
נגד
המשיב
י' ש' (אסיר)
ע"י ב"כ עו"ד ג'ורנו אדם

פסק דין

א. בפנינו ערעור המדינה על גזר דינו של בית משפט השלום בעכו (כב' השופט זיאד סאלח) מיום 18.5.15, בת"פ 55501-03-15, לפיו נדון המשיב (יליד 1973) למאסר בפועל לתקופה של 10 חודשים, החל מיום מעצרו (23.3.15) והופעל מאסר מותנה בן 14 חודשים, מתוכם 10 חודשי מאסר שירוצו בחופף למאסר הנ"ל, וארבעת החודשים הנותרים יהיו במצטבר, כך שבסך הכל על המשיב לרצות 14 חודשי מאסר בפועל (מיום 23.3.15).

בנוסף, דן בית משפט קמא את המשיב למאסר מותנה של 10 חודשים למשך 3 שנים ממועד שחרורו מבית הסוהר, כשהתנאי הוא שהמשיב לא יעבור בתקופה זו עבירה של תקיפת זקן, וכן, מאסר מותנה בן 4 חודשים למשך 3 שנים ממועד גזר הדין, כשהתנאי הוא שהמשיב לא יעבור בתקופה זו עבירות של איומים או גרימת היזק לרכוש במזיד.

ב. נסיבות העניין הינן בתמצית אלה.

ביום 23.3.15 כאשר שהה המשיב עם הוריו בביתם אשר ב***** פרץ ויכוח בין המשיב לבין אביו (המתלונן) יליד שנת 1945. המשיב תקף את אביו באופן שאחז בבגדיו, החל לנער אותו ואז, עזב אותו, תוך שאביו נופל לרצפה. בשלב זה, איים המשיב על אביו בפגיעה בגופו, באופן שתפס כיסא עץ, הרימו מעלה באופן מאיים ואמר לו "אני ארצח אותך". כמו כן, הצמיד המשיב את הכיסא לגופו של אביו, שעדיין היה על הרצפה, תוך שהוא מפעיל לחץ על הכיסא ודוחס אותו על אביו, כדי למנוע ממנו לקום וצועק עליו "תשכב" כל זאת כשאביו מנסה לקום. בהמשך לכך גרר המשיב את אביו על הרצפה לכיוון השירותים ואז שחררו מאחיזתו. כתוצאה מאירוע זה נחבל אביו של המשיב בראשו, נגרם לו פצע מדמם, וכן, נשבר הכיסא ונגרם לו נזק.

ג. כתב האישום (מיום 26.3.15) ייחס למשיב את העבירות הבאות:

איומים - לפי סעיף 192 של חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**");

היזק לרכוש במזיד - לפי סעיף 452 של חוק העונשין;

תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש - לפי סעיף 368 ו (א) של חוק העונשין.

ד. בישיבת בית משפט קמא מיום 1.4.15 הודיע סנגורו דאז של המשיב, כי התשובה לכתב האישום תימסר לאחר קבלת חוות דעת פסיכיאטרית.

בתאריך 1.4.15 אושפז המשיב במרכז הרפואי לבריאות הנפש "מזרע" לצורך הסתכלות. ביום 12.4.15 הונחה בפני בית משפט קמא בקשה להארכת תקופת הסתכלות תוך אשפוז וצוין, כי המשיב בהכרה מלאה, שקט, מסודר בהופעתו החיצונית, חשיבתו מאורגנת, הוא אינו מגלה מחשבות שווא, אין עדות להפרעות בתפיסה, שולל מחשבות אובדניות ואין גילוי אלימות במהלך הבדיקה. יחד עם זאת, צוין, שבולט אצל המשיב חוסר הבנה של סיטואציות חברתיות. כאמור, נתבקשה הארכת תקופת ההסתכלות בשמונה ימים נוספים.

ה. חוות הדעת של המרכז הרפואי לבריאות הנפש הונחה ביום 21.4.15 בפני בית משפט קמא. בחוות דעת זו צוין, שבמהלך ההסתכלות היה המשיב בהכרה מלאה, שקט, מסודר בהופעתו החיצונית, משתף פעולה, דיבור ספונטני לעניין, חשיבתו מאורגנת, אינו מגלה מחשבות שווא, אין עדות להפרעות בתפיסה, מדווח על מצב רוח טוב, אפקט - תואם לנסיבות השיחה, שולל מחשבות אובדניות עכשוויות וללא גילוי אלימות במהלך הבדיקה.

בוצע למשיב טסט פסיכודיאגנוסטי עדכני שסיכמו היה, שלא נראית ירידה כלשהי ביכולות הקוגניטיביות של המשיב ונראה, שבוחן המציאות שלו, תקין. יחד עם זאת, בולטים התכנים הנרקסיסטיים הלא מסופקים וההתמודדות הלא בשלה עם כעס ותוקפנות. צוין, שממצאי הבדיקה מיום 21.4.15, אינם מעלים חשד לקיומו של תהליך סכיזופרני. במחלקה נראה המשיב רגוע ושקט מוטורית, ניתן לשיתוף פעולה, יוצר קשר עם הסובבים וללא תלונות או בעיות מיוחדות בהתנהגותו.

ו. בפרק הדיון והסיכום צוין, כי בשלוש השנים האחרונות מגיע המשיב לבדיקות ואשפוזים בתוקף צו בגין עבירות אלימות חוזרות ואולם, בתמונתו הקלינית, נכון למועד הבדיקה, לא הייתה עדות לפסיכופתולוגיה מג'ורית, סימני ליקוי ממחלת נפש כרונית או ירידה קוגניטיבית. בולטים, כך צוין, מאפיינים של הפרעת אישיות נרקסיסטית עם שימוש במנגנוני הגנה לא בשלים עם נטייה להשליך את התוקפנות על האחר, בעוד שהמשיב חווה את עצמו כקורבן.

עוד נכתב, שהתנהגותו של המשיב אינה צפויה להשתנות, ללא למידת דרכים חלופיות להתמודדות עם דחפים

תוקפניים. נקבע גם, שאין המשיב זקוק לאשפוז פסיכיאטרי, ואין עדות לכך שבמועד ביצוע העבירה, היה המשיב במצב פסיכואטי או אפקטיבי מג'ורי ולכן, להערכת הרופאים של המרכז לבריאות הנפש, היה המשיב בר עונשין וכמו כן, הוא מבין את ההליכים המשפטיים, מסוגל לשתף פעולה עם עורך דינו ומסוגל לעמוד לדין.

ז. בישיבת בית משפט קמא מיום 21.4.15 ביקש הסנגור שהות כדי לאפשר לו לבדוק את חוות הדעת הפסיכיאטרית שניתנה. המשיב עצמו הודיע לבית משפט קמא, כי הוא מודה במיוחס לו. לטענתו, הרופאה הפסיכיאטרית שבדקה אותו מכירה את אביו, שיש לו אינטרס בתיק, וזהו לדעת המשיב, ההסבר לחוות הדעת שניתנה.

ח. בית משפט קמא קבע את התיק להמשך דיון ליום 18.5.15. במועד זה הודיע הסנגור, על דעת המשיב, שהוא אינו מבקש להמשיך בהליך הפסיכיאטרי, וכי המשיב הבין את האמור בכתב האישום ומודה בו. המשיב אף אישר את דברי בא כוחו ולפיכך ניתנה הכרעת דין, לפיה הורשע המשיב במיוחס לו בכתב האישום.

ט. בטיעונים לעונש הגיש בא כוח המערער לבית משפט קמא את גיליון ההרשעות הקודמות (ת/1) וביקש להפעיל את המאסר המותנה בן 14 החודשים שהיה תלוי ועומד כנגד המשיב (ת/2). כן הצביע ב"כ המערער בפני בית משפט קמא על חומרת העבירות והוסיף, כי המשיב ביצע עבירות אלה כשלושה חודשים בלבד לאחר שהוא שוחרר ממאסר בן 18 חודשים שהוטל עליו בגין תקיפת בניו הקטינים. מסתבר, שהמשיב חזר לסורו, כך שהוא מהווה סכנה לא רק למשפחתו אלא גם לכלל הציבור.

י. סנגורו דאז של המשיב ציין בבית משפט קמא, כי מדובר באדם בעל השכלה גבוהה, תואר שני בהנדסה, שעלה ארצה בגיל 23 שירת שירות צבאי מלא ולאחר מכן הועסק במשך שנים ברפא"ל. עבודתו שם הופסקה עקב הידרדרות מצבו הנפשי ומחשבות שווא שהופיעו באותה תקופה.

מחמת ההידרדרות במצבו, הסתבך המערער בתיק הפלילי הקודם של תקיפת קטינים והגם שהמשיב נמצא כשיר לעמוד לדין ביקש הסנגור כי בית המשפט יביא בחשבון שהמשיב קרוב לסייג לאחריות פלילית של אי שפיות, שיקול שיש להביאו בחשבון בקביעת מתחם הענישה.

יא. עוד טען סנגורו דאז של המשיב, כי מדובר במעשה המצוי במדרג הנמוך. המשיב הוא זה שהתקשר למטרה, דיווח על מעשיו וביקש להיעצר וגם בפני בית משפט קמא, התעקש המשיב, דיון אחר דיון, להודות במיוחס לו ללא כל הסדר לעניין העונש וזאת חרף המלצת סנגורו.

לעניין המאסר המותנה בן ארבעת החודשים, טען סנגורו דאז של המשיב, כי מדובר במאסר מותנה ארוך ובלתי מידתי בנסיבות העניין והוא ביקש לשקול אפשרות להאריך את המאסר המותנה ולהסתפק בתקופה הלא קצרה בה שווה המשיב מאחורי סורג ובריח (מאז 23.3.15). לחלופין, ביקש הסנגור שבית המשפט יסתפק בהפעלת

התנאי בלבד, שכן מדובר בתקופה ארוכה משמעותית בנסיבות העניין.

עוד ביקש הסנגור להביא בחשבון כי המשיב הודה בהזדמנות הראשונה.

יב. המשיב מצדו ציין בפני בית משפט קמא, כי מוטל עליו תשלום קנס 10,000 ש"ח מהתיק הפלילי הקודם וכן יש לו חוב של ₪ 150,000 במסגרת תיק הוצל"פ. באשר לטענת ב"כ המערערת, שהוא מסוכן לא רק למשפחה אלא גם לציבור, תהה המשיב: **"האם פעם הזקתי למישהו, חוץ מלבני משפחתי? למה צריך להוסיף לכך?"** (עמ' 6 לפרוט').

יג. בגזר דינו מיום 18.5.15 קבע בית משפט קמא, כי מעשיו של המשיב כפי שתוארו בכתב האישום, הם חמורים. המשיב תקף את אביו הזקן, גרם לנפילתו ואף נעזר בכיסא כדי למנוע מאביו מלשוב ולעמוד על רגליו. חומרה מיוחדת ראה בית משפט קמא בעובדה שמעשים אלה בוצעו כשמאסר מותנה ארוך תלוי ועומד כנגד המשיב בגין עבירות קודמות שביצע כלפי ילדיו הקטינים.

יד. על יסוד חוות הדעת הרפואית שהונחה בפני בית משפט קמא ומסמכים שהוגשו לעיון בית משפט קמא מטעם הסנגוריה, הסיק בית משפט שהמשיב סובל מהפרעה נפשית, אם כי הפרעה זו אינה מגיעה לדרגה של פטור מאחריות פלילית.

כותב בית משפט קמא: **"הנאשם עצמו הינו איש אקדמאי, שירת בצבא, עבד ברפא"ל, אך מנסיבות שאיננו יודעים מצבו הנפשי הדרדר, כך שהוא הסתכן בעבירות נשוא כתב האישום, כמו גם בעבירות הקודמות, הייתי אומר כמעט על לא עוול בכפו, כי אם כתוצאה ממצבו הנפשי אשר גרם לו לבצע את אשר ביצע"** (עמ' 7 בגזר הדין).

בית משפט קמא הביא בחשבון את מצבו הנפשי של המשיב, את הודאתו וכן, את העובדה כי המאסר המותנה שהוטל עליו בתיק הקודם הוא ארוך.

טו. את מתחם הענישה העמיד בית משפט קמא, על תקופה שבין 10 חודשי מאסר בפועל ועד 20 חודשי מאסר בפועל. נוכח מצבו הנפשי של המשיב ומה שבית משפט קמא הגדיר כ: **"כמעט חוסר אחריות הפלילית"**, החליט בית משפט קמא להטיל על המשיב עונש מאסר בפועל לפי הרף הנמוך של המתחם וכן, לחפוף, במידה רבה, את המאסר בפועל עם המאסר המותנה התלוי ועומד נגד המשיב ובהתאם לכל אלה, נקבעה תקופת המאסר הכוללת, עליה כבר עמדנו בפתח דברינו.

טז. בערעור המדינה המונח בפנינו נטען, כי מדובר באדם אלים לציבור ככלל ולמשפחתו בפרט, שריצה בעבר 18 חודשי מאסר בפועל וזמן קצר לאחר שחרורו (3 חודשים בלבד) שב וביצע עבירת אלימות

כשהפעם תקף באכזריות את אביו הקשיש וגרם לו לפצע מדמם בראשו, המהווה חבלה של ממש.

יז. למשיב, כך צוין בערעור, עבר פלילי ועבירות אלימות במשפחה. בשנת 2012 נדון ללא הרשעה, בת"פ 26678-01-12, של בית משפט שלום עכו, ולפי המלצת שירות המבחן הוטל עליו צו מבחן של 18 חודשים וצו של"צ בהיקף 120 שעות ואולם, צו המבחן הופקע לאחר כשבעה חודשים כיוון שהמשיב חזר וביצע עבירת אלימות כלפי ילדיו ואזי, גזר עליו בית המשפט, שלושה חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה בן ששה חודשים.

יח. בשנת 2013, הורשע המשיב בת"פ 30962-05-13, של בית משפט השלום בעכו, בגין תקיפת ילדיו ונדון ל- 18 חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה בן 14 חודשים.

יט. באשר לענישה נשוא גזר דינו של בית משפט קמא, סבורה המערערת שבית המשפט שגה פעמיים. ראשית, בכך שהטיל על המשיב עונש מאסר ברף הנמוך של המתחם ושנית, בכך שהפעיל את המאסר המותנה, בן 14 החודשים, רובו בחופף. לדעת המערערת, נסיבות העניין הצדיקו דווקא הטלת מאסר לפי הרף הגבוה של המתחם, וזאת בגין עברו הפלילי של המשיב בעבירות אלימות כלפי בני משפחתו, העובדה שביצע את העבירות כשמאסר מותנה תלוי ועומד נגדו, וכן העובדה שרק זמן קצר מאז שחרורו מהמאסר הקודם, הוא ביצע את העבירות נשוא תיק זה.

כ. בניגוד לעמדתו של בית משפט קמא, סבורה המערערת, שמעיון בחוות הדעת הפסיכיאטרית שהונחה בפני בית משפט קמא, לא עולה שהמשיב כמעט חסר אחריות פלילית ושגה בית משפט קמא, כך נטען, משפירש את חוות הדעת כאילו למשיב כמעט ואין אחריות פלילית.

מה שנקבע בחוות הדעת הפסיכיאטרית הוא שהתנהגותו של המשיב נובעת ממבנה אישיותו וחוסר בשלות להתמודד עם דחפים ואולם, אין עדות לפסיכופתולוגיה מג'ורית, כשם שאין עדות לסימני ליקוי מחמת מחלת נפש כרונית או ירידה קוגניטיבית.

לעומת זאת, כך מוסיפה וטוענת המערערת, בולטים מאפיינים של הפרעת אישיות נרקסיסטית עם נטייה להשליך את התוקפנות על אחר כשהמשיב רואה את עצמו כקורבן. חוות הדעת גם מציינת שהתנהגותו זו של המשיב לא תשתנה מבלי שילמד דרכים חלופיות להתמודדות עם דחפים תוקפניים. נקבע עוד, שאין עדות לכך שבמועד ביצוע העבירה היה המשיב במצב פסיכוטי ומכאן שהוא היה בר עונשין.

כא. עוד טוענת המערערת, שמבחינה מעשית חפף בית משפט כמעט באופן מלא את המאסר המותנה עם העונש שהטיל, שהרי עונש המאסר המותנה שהפעיל בית משפט קמא הינו בן 14 חודשים וסך כל תקופת המאסר שעל המשיב לרצות, לפי גזר דינו של בית משפט קמא, הינה בת 14 חודשי מאסר בפועל. מכאן, שלמעשה, ניתן לומר, שבגין מעשיו נשוא הדיון כאן, לא קיבל המשיב עונש, זולת הפעלת התנאי. לכן, עתירתה של המערערת היא להחמיר בעונש המאסר שהוטל על המשיב וכן, להטיל עליו

את עונש המאסר המותנה כולו במצטבר.

כב. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 10.9.15 חזרה באת כוח המערערת על תמצית הטענות שבערעור וכן הגישה לעיונו את גיליון ההרשעות הקודמות של המשיב.

כג. סנגורו הנוכחי של המשיב טען, שהמשיב הוא אדם משכמו ומעלה, מהנדס בעל תואר שני, שעבד בתפקיד מסווג, ופרנס את משפחתו, עד שהחלו להופיע אצלו, בסמוך לשנת 2012, מחשבות שווא. לטענת הסנגור (עמ' 2 לפרוט') "**פספסו**" בבדיקה הפסיכיאטרית וסברו כי מדובר בהפרעות אישיות ומכל מקום, המשיב פוטר מעבודתו ברפא"ל, התגרש מאשתו, ילדיו בפנימייה והוא מרצה מאסר אחר מאסר.

עוד מפנה הסנגור לדבריו של בית משפט קמא לפיהם המשיב הוא "**על סף האחריות הפלילית בגלל מצבו הנפשי**".

כד. לטענת הסנגור, המשיב אכן סובל, יש לו מחשבות שווא, ולטענתו הוא תקף את אביו משום שאביו תקף את אמו שעברה ניתוח ויש לה קוצב לב. הסנגור גם ביקש להפנות את מרשו לבדיקה נוספת, אפילו בתנאי אשפוז, שכן, לדעתו: "**המשיב כאן הוא ממש חולה**" (עמ' 2 לפרוט').

לעצם העניין, הסכים הסנגור, שהענישה היא לקולא, אם כי הוסיף שלבית המשפט יש סמכות, לפי תיקון 113 של חוק העונשין, לסטות מן הסף התחתון של מתחם הענישה. לדעת הסנגור, במקרה זה, בית משפט קמא אף החמיר.

כה. שמענו בדיון גם את דברי המשיב עצמו, שטען, כי האירוע נשוא הדיון התרחש שעה שהתגורר ביחד עם הוריו, לאחר גירושיו. לדבריו, הוא אמנם התגורר תחילה לאחר הגירושים בנפרד מן ההורים, אך חזר לבית ההורים מחמת מחלת הלב של אמו, והסיבה שהוא התערב במריבה של הוריו הייתה משום שזו התרחשה כשלושה ימים לאחר שאמו עברה ניתוח להשתלת קוצב לב. לטענתו, אין לו כוונה לחזור להתגורר בבית ההורים.

כו. הסנגור הפנה את תשומת ליבנו לפסק דינו של בית משפט זה בע"פ (מחוזי חיפה) 31640-03-13 + 17777-04-13 (מיום 13.6.13) שנסיבותיו דומות למקרה שבפנינו ואף חמורות יותר ואילו העונש קל יותר.

כז. ב"כ המערערת חזרה על טענתה, לפיה שגה בית משפט קמא באופן שבו פירש את חוות הדעת הפסיכיאטרית מיום 21.4.15 בעניינו של המשיב וכן שגה, לטעמה, בכך שהקל יתר על המידה, בעונשו של המשיב.

המשיב, כך מצינת ב"כ המערערת, כשיר לעמוד לדין ואחראי על מעשיו.

גם במקרים הקודמים שבהם הוא הועמד לדין פלילי נערכו חוות דעת פסיכיאטריות בעניינו וגם בהן נקבע שהוא כשיר לעמוד לדין והוא אחראי על מעשיו.

כח. בהתייחס לאמירה בחוות הדעת הפסיכיאטרית מיום 21.4.15, לפיה התנהגותו של המשיב אינה צפויה להשתנות אם לא יעבור טיפול וילמד דרכים חלופיות כיצד להתמודד עם דחפים תוקפניים טענה ב"כ המערערת, כי אמירה זו מלמדת על המסוכנות הגבוהה הנשקפת מן המשיב, שהוא אדם אלים שבוחר לנקוט באלימות כדי לפתור בעיות עם בני משפחתו, ולכן ראוי להרחיקו הן מהציבור והן ממשפחתו, כדי להעניק להם את ההגנה שהם ראויים לה.

לדעת ב"כ המערערת, טיפול זה, יוכל המשיב לקבל בין כותלי הכלא, וככל שיש להתנהגותו רקע פסיכיאטרי, יכולים להתערב בעניין גורמי מב"ן, אך מכל מקום, על המשיב לגלות נכונות להכיר בבעיה שלו ובצורך לטפל בה.

עוד הוסיפה ב"כ המערערת שאילו היה המשיב מעוניין בהליך טיפולי הרי הוא יכול היה להתחיל בכך עוד כאשר היה במאסר של 18 חודשים בגין האירוע של תקיפת ילדיו הקטינים.

לדעת ב"כ המערערת, העונש שהוטל על המשיב, חורג לקולא, ונוכח חפיפת מרבית עונש המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד כנגד המשיב, הרי הוא, למעשה, לא נענש בגין התיק הנוכחי, הואיל ותקופת המאסר הכוללת בת 14 חודשים, היא הרי כאורך המאסר המותנה שהופעל.

כט. ב"כ המשיב ציין בתגובה לדברי ב"כ המערערת, כי מרשו מעוניין בטיפול ומסכים לקבל את הטיפול וזהו הדבר הנכון לעשותו. יחד עם זאת, אישר ב"כ המשיב, שמאז שהמשיב במאסר הוא לא ביקש לקבל טיפול בכלא, ולדעתו, אין המשיב מודע לדברים אלה.

ל. המשיב עצמו הגיב ואמר, שלפני שלוש עד ארבע שנים, כשהחל להתגורר לבדו במעלות, הוא קיים, לפחות שלוש פעמים, שיחות עם שירותי הרווחה, עבר קורס הורות במסגרת מאסרו הקודם בבית המעצר "קישון" וכן קיים מפגשים עם פסיכולוג לצורך הורות, במסגרת שירותי הרווחה, אם כי טיפול פסיכיאטרי הוא לא קיבל ולדבריו: **"לא היה צורך בטיפול כזה אבל אני מוכן לקבל כל מה שצריך"** (עמ' 5 לפרוט' שלפנינו).

לא. לאחר שנתנו דעתנו לטיעוניהם המפורטים והמנומקים של שני הצדדים, לנסיבותיו של המקרה כפי שתוארו בכתב האישום שבעובדותיו הודה המשיב ולפיהן הוא הורשע, ולאחר שעיינו בגזר דינו של בית משפט קמא, בגיליון ההרשעות הקודמות, במסמכים הרפואיים השונים בנוגע למצבו הנפשי של המשיב,

בפסיקה הרלבנטית, ובטיעונים בעל פה של שני הצדדים בפנינו בישיבת 10.9.15, מסקנתנו היא שבעיקרו של דבר, ערעור המדינה בדין יסודו.

לב. כפי שבצדק ציין בית משפט קמא, מעשיו של המשיב כפי שתוארו בכתב האישום, חמורים הם. הוא תקף את אביו הזקן, גרם לנפילתו, ואף נעזר בכיסא כדי למנוע מאביו מלשוב ולעמוד על רגליו ולאחר מכן גרר אותו על הרצפה לכיוון השירותים ואז שחרר אותו מאחיזתו וכתוצאה מאירוע זה נחבל אביו בראשו ונגרם לו פצע מדמם.

יצוין, כי העבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 368 ו (א) של חוק העונשין, היא עבירה שהעונש המירבי בצדה היא תקופת מאסר של 5 שנים.

לג. חומרה מיוחדת יש לייחס לעובדה, כי ההרשעה נשוא הדיון, היא הרשעתו השלישית של המשיב, ברצף מאז שנת 2012. נפרט.

ביום 28.10.12 נקבע, שהמשיב ביצע עבירה של תקיפה סתם כנגד ילדיו הקטינים (סעיף 379 בשילוב עם סעיף 382(ב) של חוק העונשין), אירוע מתאריך 8.11.11. הליך זה נסתיים תוך הטלת מבחן ושל"צ וללא הרשעה (אם כי בהמשך, משהופקע צו המבחן, הוטלו על המשיב 3 חודשי מאסר בפועל).

לד. חלפה כשנה וביום 3.11.13 נדון המשיב בגין אלימות כלפי ילדיו הקטינים, עבירה מיום 26.4.13 (תקיפת חסר ישע וגרימת חבלה על ידי אחראי - סעיף 368 ב (א) סיפא של חוק העונשין), ואזי הוטלו על המשיב 18 חודשי מאסר בפועל וכן, מאסר מותנה בן 14 חודשים, כשהתנאי הוא שהמשיב לא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

לה. והנה כ- 3 חודשים לאחר שחרורו מן המאסר, ביצע המשיב כלפי אביו את העבירה של תקיפת זקן הגורמת לו חבלה של ממש, שהיא העבירה בגינה נתן המשיב את הדין לפי גזר דינו של בית משפט קמא.

לו. כלל הנסיבות הנוגעות לעניין חמורות. מדובר במי שזו הפעם השלישית, בתוך פרק זמן קצר, פועל באלימות, בין אם כלפי ילדיו הקטינים ובין אם כלפי אביו הזקן. תקופת מאסר ארוכה של 18 חודשים לא הרתיעה את המשיב מלחזור ולנהוג באלימות, כמו גם העובדה שמאסר מותנה בן 14 חודשים תלוי ועומד כנגדו. מכאן, שאין יראת הדין מרתיעה את המשיב מלחזור ולבצע עבירות אלימות, כאמור לעיל.

לז. בית משפט קמא התחשב במצבו הנפשי של המשיב, התחשבות שבאה לידי ביטוי, הן בכך שעונש המאסר בפועל שהוטל על המשיב, בהתאם לגזר הדין (10 חודשים), הינו ברף הנמוך של מתחם

הענישה, והן בכך, שבית משפט קמא הורה שמרבית תקופת המאסר המותנה שהופעל, תרוצה בחופף לעונש המאסר שהטיל בית משפט קמא בגזר דינו על המשיב.

לעניין זה, כותב בית משפט קמא: **"לאור מצבו הנפשי של הנאשם וכמעט חוסר אחריותו הפלילית, אשית עליו עונש ברף הנמוך של המתחם הנ"ל..."** (עמ' 7 של גזר הדין).

לח. מתוך עיון במסמכים הרפואיים שבתיק, לא שוכנענו שהמסקנה, לפיה המשיב **כמעט** חסר אחריות פלילית, מבוססת כדבעי.

המשיב נבדק במסגרת המרכז לבריאות הנפש עוד בינואר 2012, ובהמשך נבדק שוב בספטמבר 2013, כל זאת בהקשר לאירועי האלימות הקודמים, ובעניינו, חזר ונבדק באפריל 2015. בכל הבדיקות האלה נקבע, שהמשיב בר עונשין ומסוגל לעמוד לדין. מטעם זה, גם לא ראינו הצדקה לבקשת הסנגור בדיון בפנינו להפנות את המשיב לבדיקה נוספת (עמ' 2 לפרוט'), שהרי בתאריך 21.4.15, ניתנה חוות הדעת הפסיכיאטרית המפורטת והמנומקת, וזאת לאחר תקופת הסתכלות של כ - 21 יום.

לט. עיון בחוות הדעת הפסיכיאטרית מיום 21.4.15 מלמד שלפי התמונה הקלינית אין עדות לפסיכופתולוגיה מג'ורית אצל המשיב, כשם שאין עדות לסימני ליקוי ממחלת נפש כרונית או ירידה קוגניטיבית.

מה שצוין בחוות הדעת הפסיכיאטרית הינם מאפיינים של הפרעת אישיות נרקסיסטית, עם שימוש במנגנוני הגנה לא בשלים, ונטייה להשליך את התוקפנות על האחר, בעוד המשיב חווה את עצמו כקורבן. איננו סבורים שעל יסוד חוות דעת פסיכיאטרית זו יש מקום לקבוע שהמשיב "כמעט חסר אחריות פלילית" כפי שקבע בית משפט קמא בגזר דינו, אם כי מקובל עלינו שמצבו זה של המשיב ראוי שיובא בחשבון במסגרת כלל השיקולים שיש להביאם בחשבון לצורך גזר הדין.

מ. נוסף, שלפי חוות הדעת הפסיכיאטרית: **"התנהגותו לא צפויה להשתנות ללא למידת דרכים חלופיות להתמודדות עם דחפים תוקפניים"**, ולכן, יש להצטער על כך שהמשיב לא עבר עד היום טיפול מתאים במסגרת מאסרו לצורך שליטה על כעסיו ועל דחפיו התוקפניים.

בדיון בפנינו מיום 10.9.15 (עמ' 5 לפרוט'), טען הסנגור, שהמשיב לא ביקש בהיותו בבית הסוהר לקבל טיפול. המשיב מצדו אמר: **"לא היה צורך בטיפול כזה אבל אני מוכן לקבל כל מה שצריך"**. ניתן רק לקוות שאמירה זו איננה בגדר אמירה בעלמא, מן הפה ולחוץ, ומכל מקום, ראוי היה שהמשיב ישוּבץ בסדנא טיפולית מתאימה, דבר שלא נעשה עד היום, הגם שהמשיב נמצא בתנאי מעצר/מאסר מאז 23.3.15.

מא. הסנגור הפנה אותנו בטיעונו לפסק דינו של בית משפט זה בע"פ 31640-03-13 + ע"פ

13-04-17777 א.ל. נ' מדינת ישראל (מיום 13.6.13) שם הורשע הנאשם בעבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש לפי סעיף 368 ו (א) של חוק העונשין, כבמקרה שבפנינו ונדון ל- 10 חודשי מאסר בפועל ועונש מאסר מותנה בן 10 חודשים שהיה תלוי ועומד נגדו הופעל בחופף.

באותו מקרה הגישו שני הצדדים את ערעוריהם, כשהמדינה עתרה להחמרת הענישה ולהפעלת המאסר המותנה במצטבר, ואילו הנאשם עתר להקלה בענישה, כשהתוצאה הסופית הייתה ששני הערעורים נדחו.

מב. איננו סבורים שיש בפסק הדין הנ"ל כדי לשמש גזירה שווה למקרה שבפנינו. אנו ציינו מפורשות באותו פסק דין (סעיף 10), כי הענישה שהוטלה בערכאה קמא נוטה בבירור לקולא וכי ראוי היה שיוטל על המערער (שם) עונש חמור מזה שהוטל.

על אמירה זו חזרנו למעשה גם בסעיף 11 של פסק הדין, אך מכל מקום ובניגוד למקרה שבפנינו, הרי ציינו לגבי המערער (שם) בסעיף 10 של פסק הדין: **"התסקיר לגבי חיובי ונראה כי הוא נוטל חלק בטיפול תוך היענות מלאה..."**.

עוד ובנוסף, הבאנו בחשבון, באותו מקרה, את מצב בריאותו של המערער אשר סבל מעיוורון ההולך ומחמיר (סעיף 10 סיפא של פסק הדין שם).

לא בכדי נקבע אפוא בפסיקה הנוהגת שיש לדון ולהחליט בכל מקרה באופן ספציפי ולפי נסיבותיו.

מג. נוסף, כי לעניין עבירות האלימות במסגרת המשפחה ראוי להביא מדבריה של כב' השופטת (בדימוס) א. פרוקצ'יה בע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל (מיום 11.10.07):

"מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה מופעלת האלימות על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. פערי הכוחות הם גדולים כשמדובר באלימות כלפי קטנים או כלפי בת זוג... נפוצותן של עבירות אלה, והצורך להגן על קורבנות האלימות... תורמים אף הן להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות אלה."

מד. על כל אלה, יש להוסיף את הוראת סעיף 58 של חוק העונשין, לפיה:

"מי שהוטל עליו עונש מאסר בשל עבירה נוספת והופעל נגדו עונש המאסר על תנאי, יישא, על אף האמור בסעיף 45, את שתי תקופות המאסר בזו אחר זו, זולת אם בית המשפט שהרשיעו בשל העבירה הנוספת ציווה, מטעמים שיירשמו, ששתי התקופות, כולן או מקצתן, יהיו חופפות".

מה. לכן, אף אם נקודת המוצא שלנו היא שאין להתערב בכך שבית משפט קמא בחר להשית על המשיב את עשרת חודשי המאסר בפועל לפי הסף הנמוך של מתחם הענישה (מתחם שלפי קביעת בית משפט קמא נע בין 10 חודשי מאסר ועד 20 חודשי מאסר), הרי בשים לב לעובדה שזו כבר הרשעתו השלישית של המשיב בעבירות אלימות כלפי בני משפחה, כשתקופת מאסר לא קצרה שאותה ריצה לא הרתיעה אותו, וגם המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד כנגדו לא הרתיעו, אין למעשה טעמים אשר יצדיקו חפיפת תקופת המאסר בפועל עם המאסר המותנה שיש להפעילו.

אף אין להתעלם, בהקשר זה, מן האמור בחוות הדעת הפסיכיאטרית, שלפיה אין התנהגותו של המשיב צפויה להשתנות, מבלי שילמד דרכים חלופיות, לצורך התמודדות עם דחפים תוקפניים.

מו. הפעלת 14 חודשי המאסר המותנה במצטבר הייתה מביאה לתוצאה, לפיה על המשיב לרצות בסך הכל תקופה כוללת של 24 חודשי מאסר בפועל.

לא ראינו לעשות כן מתוך שמצאנו לנכון להביא בחשבון את מצבו הנפשי של המשיב כמתואר במסמכים הרפואיים שבתיק וכן, בהתחשב בכך שאין זו דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין עם הנאשם כשמתקבל ערעור המדינה על קולת העונש.

מז. נוכח כל האמור לעיל, אנו מקבלים את ערעור המדינה במובן זה שאנו מורים, שמתוך 14 חודשי המאסר על תנאי שהוטלו על המשיב בת"פ 30962-05-13, ואשר הופעלו לפי גזר דינו של בית משפט קמא, ירצה המשיב 8 חודשים במצטבר ל - 10 חודשי המאסר בפועל שהטיל עליו בית משפט קמא, ואילו 6 חודשים מתוך 14 חודשי המאסר על תנאי שהופעלו, ירוצו בחופף ל- 10 חודשי המאסר בפועל שהטיל בית משפט קמא.

מכאן, שעל המשיב לרצות סך הכל 18 חודשי מאסר בפועל, החל מיום מעצרו (23.3.15).

עונשי המאסר על תנאי, כפי שנקבעו בגזר דינו של בית משפט קמא, נותרים בעינם ללא שינוי.

ניתן היום, כ"ה תשרי תשע"ו, 08 אוקטובר 2015, במעמד הנוכחים.

ב. בר-זיו, שופטת

ש. שטמר, שופטת
בכירה

י. גריל, שופט בכיר
[אב"ד]